

KATARZYNA SZORC
Uniwersytet w Białymstoku

XXVII LETNIA SZKOŁA MŁODYCH PEDAGOGÓW, *MIĘDZY SFERĄ PUBLICZNĄ
A SFERĄ PRYWATNĄ*, WROCŁAW – WOJANÓW, 23–28.09.2013

W dniach 23–28.09.2013 r. odbyła się XXVII już Letnia Szkoła Młodych Pedagogów działająca pod auspicjami Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Tym razem rolę Gospodarza pełnił Wydział Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej reprezentowany przez Panią Dziekan dr hab. Mirosławę Nowak-Dziemianowicz, zaś kierownictwo naukowe sprawowała (tradycyjnie już od 20 lat) prof. zw. dr hab. Maria Dudzikowa – Wiceprzewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Całością szkolnej „uczty intelektualnej” kierował zespół organizacyjny (mgr Urszula Bukowska, mgr Anna Jakubowska, mgr Marzena Major, mgr Izabela Serafin i mgr Monika Taras) na czele z Prezydentami: dr Magdaleną Czubak-Koch i dr Piotrem Mikiewiczem. Warto dodać, iż Dolnośląska Szkoła Wyższa jest jedyną niepubliczną uczelnią w Polsce, która posiada pełne prawa akademickie m.in. do nadawania wszystkich stopni naukowych i przeprowadzania postępowań na tytuł naukowy profesora w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.

Jubileusz Pani Profesor był doskonałą okazją do wyrażenia szczególnych podziękowań dla jej wybitnej, nie do przecenienia działalności pedagogicznej. Wszakże dzięki zaangażowaniu Pani Profesor młodzi odnajdują i modyfikują własne ścieżki eksploracji badawczych. Rozwój naukowy młodych adeptów sztuki pedagogicznej przy wsparciu takiego Mistrza ma szansę odbywać się dynamicznie, harmonijnie, a przede wszystkim – w dobrym kierunku.

Debaty XXVII LSMP koncentrowały się wokół tematu *Między sferą publiczną a sferą prywatną*. Podjęta problematyka okazała się bardzo ważna i inspirująca z uwagi na fakt, iż sfera prywatna i publiczna wzajemnie się przenikają w doświadczeniach współczesnego człowieka (nie tylko pedagoga). Okazało się również, że problematyzowane sfery są często ujmowane z poziomu potoczności, są również badawczo nierozpoznane nie tylko z perspektywy pedagogicznej, ale także i innych nauk humanistycznych i społecznych. Zatem do opisu, wyjaśnienia i rozumienia owej problematyki zaproszono reprezentantów różnych dyscyplin – pedagogów, socjologów, psychologów, filozofów.

Podjęty dyskurs koncentrował się wokół następujących obszarów wyznaczonych już w programie Letniej Szkoły Młodych Pedagogów:

- **Wokół kategorii „Prywatne” vs „Publiczne”?** Tu problematyka odnosiła się do modeli sfery publicznej i ich konsekwencji społecznych i jednostkowych. Podjęto też próbę odpowiedzi na pytania: *Jaki jest wpływ współczesnego indywidualizmu na życie wspólnotowe i jego jakość? Jak możliwe jest budowanie realnego poczucia wspólnotowości w zglobalizowanym świecie?*

- **Humanistyka wobec napięć między sferami publiczną a prywatną oraz wewnątrz nich.** Zgodnie z tak zarysowanym obszarem rozważano adekwatność paradygmatów normatywnego i interpretatywnego w badaniach zjawisk z obu sfer.

- **Co i jak mówi się o szkole i edukacji w sferze publicznej i prywatnej?** Ten obszar-pytanie dopełniono przez pytania szczegółowe: *Czym tłumaczyć można nieobecność pedagogów w mediach i innych formach publicznego dyskursu? Na czym powinna polegać rola pedagoga-intelektualisty zaangażowanego w sprawy swego kraju czy szerszej człowieka? W kontekście postawionego problemu zastanawiano się również nad upowszechnianiem idei i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i możliwościami płynącymi z przestrzeni edukacyjnej dla aktywnego uczestnictwa w sferze publicznej.*

Tak zasygnalizowane problemy poruszano i realizowano w sprawdzonych już formach: wykładów, dyskusji, spotkań z Mistrzami, seminariów z tematem czy wystąpień młodych uczestników LSMP zwanych humorystycznie Giełdą (P)różności.

Wykład inauguracyjny XXVII Letniej Szkoły Młodych Pedagogów wygłosił prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski (APS, ChAT), Przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. W dyskursywnym wystąpieniu pt.: *Pedagogika (bez-)nadziei w sferze publicznej* Pan Profesor przedstawił problemy rodzące się wprawdzie w przestrzeni pedagogicznej, ale usytuowane na gruncie sfery publicznej.

Trwająca pięć dni szkoła była miejscem licznych wystąpień, referatów, debat. Tym razem wykłady zaprezentowali i poddali dyskusji Mistrzowie, profesoremie nauk humanistycznych i społecznych (w porządku alfabetycznym):

- prof. dr hab. Zenon Gajdzica (UŚ, Katowice) *Niepełnosprawność wyrywana z kontekstu. O ukrytym ośmieszaniu w sferze publicznej;*

- prof. dr hab. Marek Krajewski (UAM, Poznań) *Granice transparentności;*

- prof. dr hab. Robert Kwaśnica (DSW, Wrocław) *Paradoks szkolnictwa wyższego w Polsce. Czy państwo musi być właścicielem edukacji?*

- prof. zw. dr hab. Zbigniew Kwieciński (DSW, Wrocław) *Dylematy rozwoju systemu edukacji. U progu prac KREN PAN;*

- ks. prof. dr hab. Marian Nowak (KUL) *Jak dalece edukacja może/powinna być prywatna, a jak dalece publiczna?*

- prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz (DSW, Wrocław) *Uwięzione. Publiczne i prywatne niespełnienia kobiet;*

- prof. dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska (UWM, Olsztyn) *Przepracowane rodziny: obszary napięć i strategie przetrwania*;
- prof. zw. dr hab. Marek Pawlak (KUL) *Systemy wartości studentów. Przeciw stereotypom w sferze publicznej*;
- prof. zw. dr hab. Eugenia Potulicka (UAM, Poznań) *O kształceniu obywatelskim w Polsce i za granicą*;
- prof. dr hab. Maria Reut (DSW) *Demokracja i wspólnotowość. Zgoda czy niezgoda?*
- dr hab. Robert Szwed (KUL) *Czym jest sfera publiczna? Kontrowersje wokół zagadnienia*;
- prof. zw. dr hab. Elżbieta Tarkowska (APS, Warszawa) *Bogaci i biedni w dyskursie publicznym i w doświadczeniach prywatnych*.

Wykłady to tylko jedna z form pracy Mistrzów i Uczestników LSMP. Codzienne spotkania o charakterze metodologicznym Pani Profesor Marii Dudzikowej (UAM w Poznaniu, Wydział Studiów Edukacyjnych) z magistrami i doktorami to cenny czas poszukiwania bądź doskonalenia warsztatu badawczego młodych adeptów sztuki pedagogicznej.

Zgodnie z tradycją LSMP Profesorowie-Mistrzowie zaproponowali seminaRIA z tematem, które spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników. „Szkolniacy” mieli przy tym możliwość skonsultowania swoich pomysłów badawczych. Tym razem seminaRIA poprowadzili (w porządku chronologicznym):

- ks. prof. KUL dr hab. Marian Nowak (Katolicki Uniwersytet Lubelski) *Jak dochodzić do mądrości?*
- dr hab. Robert Szwed (Katolicki Uniwersytet Lubelski) *Kim lub czym jest opinia publiczna i jak ją (możemy) badać?*
- prof. DSW dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz (Dolnośląska Szkoła Wyższa) *O sztuce interpretacji: co o jednostce, kulturze i edukacji mówi tekst, obraz, narracja?*
- prof. zw. dr hab. Eugenia Potulicka (Uniwersytet Adama Mickiewicza) *Sfera publiczna–sfera prywatna, a współczesne reformy edukacji na świecie*,
- prof. zw. dr hab. Zbigniew Kwieciński (Dolnośląska Szkoła Wyższa) *Różne rozumienie równych szans. Wokół typologii Johna Rawlsa*,
- prof. zw. dr hab. Elżbieta Tarkowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej) *Przemiany obyczajów w sferze publicznej*,
- prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski (Akademia Pedagogiki Specjalnej) *Pułapki konceptualizacji badań pedagogicznych*,
- prof. UŚ dr hab. Zenon Gajdzica (Uniwersytet Śląski) *Z warsztatu naukowego pedagoga specjalnego; dylematy i aporie*.

Jak w prawdziwej szkole, tak i podczas Letniej Szkoły Młodych Pedagogów głos zabrali „uczniowie” – młodzi badacze poszukujący prawd pedagogicznych. Wystąpienia młodych pod humorystycznym hasłem *Giełda (p)różności* były dobrym miejscem i czasem do skonfrontowania wiedzy, warsztatu badawczego, sztuki argumentowania swoich naukowych racji.

Kultura Letniej Szkoły Młodych Pedagogów to – wpisane już na stałe – zwyczaje, tradycje, obrzędy. I tak po raz kolejny wręczono nagrody „Strzał w 10”, które otrzymał Zespół Redakcyjny nowego półrocznika „Parezja. Forum Młodych Pedagogów przy KNP”: dr Alicja Korzeniecka-Bondar (Uniwersytet w Białymstoku), dr Ewa Bochno (Uniwersytet Zielonogórski), dr Bożena Tołwińska (Uniwersytet w Białymstoku), dr Maksymilian Chutorzański (Uniwersytet Szczeciński), dr Przemysław Grzybowski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego). „Strzał w 10” wręczono również dr Alicji Tupieka-Buszmak z Uniwersytet Warmińsko-Mazurskiego, która – pomimo pobytu w sanatorium – przerwała rekonwalescencję i przybyła na LSMP.

Wręczono również wyróżnienia „Twórczy Szum”, które otrzymali najbardziej aktywni uczestnicy LSMP. Za najlepsze wystąpienia podczas *Gieldy (p)różności* przyznano zaś nagrody audytorium w kategoriach doktor i magister. Uatrakcyjnieniem „szkolnych” zmagania naukowych była IX już edycja Limerykofraszkojady oraz V odsłona uruchamianego tylko podczas „szkolnych spotkań” Kabaretu Beche CO.

Zamierzeniem organizatorów XXVII LSMP było pogłębienie refleksji młodych nad ich uczestnictwem w sferze publicznej jako pedagogów. Bez wątpienia tak się stało. Pytania *Jak traktowane są problemy edukacji w sferze publicznej i prywatnej, jakie są jej rzeczywiste funkcje wobec jednostek, grup społecznych i państwa oraz jaka być powinna? Co oznacza zaangażowanie pedagogiki w działania na rzecz interesu publicznego?* były doskonałym przyczynkiem do analiz, przybliżenia teorii, badań, refleksji. Wykłady Mistrzów, żywe dyskusje w trakcie obrad plenarnych, wystąpienia młodych podczas *Gieldy (p)różności*, w czasie spotkań wykładowych i kularowych dały szansę na wyłonienie pól problematyzacji wiedzy i próby zmierzenia się z nimi.

Można wysnuć wniosek, iż interdyscyplinarne środowisko akademickie XXVII Letniej Szkoły Młodych Pedagogów zaangażowane na rzecz zmiany edukacyjnego oblicza zarysowało przestrzeń do nowych przemyśleń, odejścia od utartych struktur myślowych. Zaprezentowany – w różnych formach (wykładów, seminariów, konsultacji naukowych) – wieloaspektowy, krytyczny ogląd zaproponowanej problematyki jest niewątpliwie niezbędnym kierunkiem współczesnego myślenia i poszukiwania dialogicznych relacji zarówno z perspektywy teorii, jak i praktyki pedagogicznej.

W 2014 roku gospodarzem XXVIII Letniej Szkoły Młodych Pedagogów będzie Katolicki Uniwersytet Lubelski. Obrady planowane w Sandomierzu będą miały na celu problematyzowanie kategorii „pasja”. Zaproponowana tematyka ***Opowiem wam o swojej pasji: słowem, obrazem, dźwiękiem...*** stwarza obszar do refleksji nad pasją jako cechą immanentną człowieka, którą można rozpatrywać w perspektywie ontologicznej, epistemologicznej, aksjologicznej, jak i teleologicznej. Zatem czas zacząć przygotowania do kolejnych dysput naukowych. Chciałoby się rzec: *Szkolny dzwonek znów zadzwoni we wrześniu, by umocnić wszystkich uczestników w pasji poszukiwania prawdy pedagogicznej.*